

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Медичний №1

Кафедра Гістології, цитології, ембріології та патологічної морфології з курсом
судової медицини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2023 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДИЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Факультет, курс Медичний, IV
Навчальна дисципліна «Судова медицина»

Затверджено:

Засіданням кафедри Гістології, цитології, ембріології та патологічної морфології
з курсом судової медицини
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від « 1 » 09 2023

Завідувач кафедри

(підпис)

(Варвара СИТНІКОВА)

(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Розробники:

Бойчук Андрій Юрійович, д. юр.н., професор;

Терехов Віталій Юрійович, к.юр.н., доцент;

Практичне заняття № 1

Тема: Законодавче забезпечення охорони здоров'я в Україні: історико-правовий огляд, сучасний стан і перспективи розвитку. Медичне право в системі права України

Мета: З'ясування особливостей медичного права в системі права України..

Основні поняття: Медичне право; Медична діяльність; Система медичного права.

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. **Організаційні заходи** (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення- Медичне право; Медична діяльність; Система медичного права.

2.2. Блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

В Україні правове забезпечення охорони здоров'я передбачено ст. 49 Конституції України та виражено через такі правомочності, як: право на охорону здоров'я, право на медичну допомогу та право на медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Щодо медичної допомоги, то держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно. Також, до обов'язків держави в управлінні сферою здоров'я віднесено підтримання розвитку фізичної культури і спорту, забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Гене́за правового регулювання охорони здоров'я в Україні. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку. Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні. Галузеве законодавство України у сфері охорони здоров'я. Медичний кодекс України: перспективи та проблеми впровадження. Угода про асоціацію «Україна - ЄС» в аспекті охорони здоров'я. Правова природа медичного права (галузь права, інститут права, галузь законодавства). Місце медичного права в системі права та системі законодавства України. Медичне право України як галузь права: поняття, завдання, предмет і методи. Медичні правовідносини: поняття, види і склад. Принципи і функції медичного права України. Система медичного права України. Джерела медичного права України. Медичне право як навчальна

дисципліна і галузь науки. Медичне право – це комплексна самостійна галузь права, що включає сукупність правових норм, які регулюють виникнення, зміну та припинення суспільних відносин у сфері медичної діяльності.

Медична діяльність – діяльність, що пов'язана з організацією надання громадянам медичної допомоги шляхом застосування діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів, а також контролю за якістю медичних послуг, що надаються.

Система медичного права – це відображення його внутрішньої будови з врахуванням тлумачення як: галузі права, навчальної дисципліни; галузі науки.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Медичне право як комплексна галузь права.
2. Зв'язок медичного права та законодавства про охорону здоров'я.
3. Конституція України, Основи законодавства України про охорону здоров'я громадян як основне джерело медичного права.
4. Місце медичного права в системі права та системі законодавства України.
5. Джерела медичного права України.

Теми доповідей:

1. Вплив Угоди про асоціацію «Україна - ЄС» на сферу охорони здоров'я.
2. Медичне право як галузь науки: ретроспектива становлення.
3. Місце медичного права в системі права та системі законодавства України.
4. Перспективи та проблеми впровадження Медичного кодексу України.

3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіти навичками аналізувати законодавство України про охорону здоров'я.)

3.2. Складення графлогічної структури «Джерела медичного права України».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені
-----	--

	<p>програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);</p>
«4»	<p>Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);</p>
«3»	<p>Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);</p>
«2»	<p>Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).</p>

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я.»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитоновна О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».

2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>

5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 2

Тема: **Міжнародні та регіональні стандарти у сфері охорони здоров'я**

Мета: З'ясування міжнародних та регіональних стандартів у сфері охорони здоров'я.

Основні поняття: Міжнародні стандарти у сфері охорони здоров'я

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. *Організаційні заходи* (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. *Контроль опорного рівня знань*

2.1. **Фронтальне опитування знань термінології з теми:**
наголосити визначення або надати пояснення- Система міжнародно-правових норм; Загальна декларація прав людини.

2.2. **блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми**

Міжнародні стандарти у сфері прав людини й охорони здоров'я: загальна характеристика. Система міжнародно-правових норм, які стосуються охорони здоров'я заснована, в першу чергу, на положеннях Загальної декларації прав людини. Відповідно до цього міжнародного документу, кожна людина має право на медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини (Ст. 25) тощо. Основоположні принципи забезпечення прав людини в сфері охорони здоров'я містяться у Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права. До заходів, яких повинні вжити держави для повного здійснення права в сфері охорони здоров'я віднесено: забезпечення скорочення мертвонароджуваності та дитячої смертності і здорового розвитку дитини; поліпшення всіх аспектів гігієни зовнішнього середовища і гігієни праці в промисловості; запобігання і лікування епідемічних, ендемічних, професійних та інших хвороб і боротьби з ними; створення умов, які б забезпечували всім медичну допомогу і медичний догляд у разі хвороби.

Серед документів ВООЗ важливо звернути увагу на Декларацію про розвиток прав пацієнтів у Європі 1994 р, якою визначено вимоги, до інформації, що надається пацієнту, і яка має бути вичерпною. У документі зазначаються умови надання згоди на медичне втручання та умови збереження відомостей про стан здоров'я і будь-яких інших відомостей особистого характеру про пацієнта. У розділі п'ятому містяться норми, що регулюють питання надання медичної допомоги відповідно до стану здоров'я, включаючи профілактичну і лікувальну допомогу, а реалізація прав пацієнта закріплена у шостому розділі міжнародного акту.

Міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять обов'язкові до виконання норми і принципи (Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Конвенція про права дитини, Конвенція про права інвалідів). Міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять рекомендаційні норми і принципи (Міжнародні стандартні правила поведінки з в'язнями, Принципи захисту психічно хворих осіб і поліпшення психіатричної допомоги, Алма-Атинська декларація, Лісабонська декларація прав пацієнта). Роль і значення Загальної декларації прав людини та її місце в системі міжнародних стандартів у галузі охорони здоров'я та прав людини. Права пацієнтів за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини. Права медичних працівників за міжнародними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини. Регіональні стандарти у сфері прав людини й охорони здоров'я: загальна характеристика. Регіональні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять обов'язкові до виконання норми і принципи (Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна хартія, Європейська конвенція про права людини і біомедицину). Права пацієнтів за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини. Права медичних працівників за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини. Місце і значення актів Європейського Союзу в системі регіональних стандартів у сфері охорони здоров'я і прав людини.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Поняття й ознаки міжнародного медичного права.
2. Система охорони здоров'я в Україні. Приватна медицина.
3. Джерела міжнародного медичного права.
4. Імплементация національного медичного законодавства до міжнародних стандартів.

Теми доповідей:

- 1 Регіональні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять рекомендаційні норми і принципи.
2. Європейська хартія прав пацієнтів: імплементация в Україні.
3. Значення Декларації про політику в галузі дотримання прав пацієнтів в Європі на сучасному етапі.
4. Люблінська хартія з реформування охорони здоров'я: проблеми забезпечення.

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять обов'язкові до виконання норми і принципи.)

3.2. Складення графлогічної структури «Ознаки міжнародного медичного права».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
-----	---

«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжур М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 3

Тема: Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин

Мета: З'ясування прав людини у сфері охорони здоров'я, а також суб'єктного механізму їх забезпечення.

Основні поняття: Правомочності.

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. **Організаційні заходи** (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення- Право людини на охорону здоров'я. Право людини на медичну допомогу.

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я. Право людини на життя і медична практика: питання співвідношення. Право людини на охорону здоров'я. Право людини на медичну допомогу. Права на згоду та відмову від медичного втручання. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення. Право людини на лікарську таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення. Права

людини, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я. Законодавче забезпечення прав пацієнта: міжнародні стандарти та національні акти. Нормативне регулювання обов'язків пацієнта в Україні. Правове регулювання професійних прав медичних працівників. Юридична регламентація професійних обов'язків медичних працівників. Правовий статус законних представників та інших суб'єктів медичних правовідносин. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством. Професійна етика та медична деонтологія при провадженні медичної практики.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Права й обов'язки пацієнта.
2. Добровільна інформована згода на медичне втручання.
3. Право на відмову від медичної допомоги.
4. Правове регулювання професійних прав медичних працівників.
5. Юридична регламентація професійних обов'язків медичних працівників.

Теми доповідей:

1. Правовий статус законних представників та інших суб'єктів медичних правовідносин.
2. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
3. Право людини на лікарську таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
4. Права людини, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я.

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати окремі права людини в сфері охорони здоров'я та особливості їх забезпечення.)

3.2. Складення графлогічної структури «Юридична регламентація професійних обов'язків медичних працівників».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правопорушення та юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги. Янтрогенна патологія»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитоновна О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».

2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>

5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 4

Тема: Правопорушення та юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.

Янтрогенна патологія

Мета: З'ясування особливостей притягнення до юридичної відповідальності у сфері охорони здоров'я в Україні

Основні поняття: Поняття та види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

Підстави притягнення до юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. **Організаційні заходи** (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення- Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин.

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Сучасна система охорони здоров'я в Україні є незадовільною, оскільки не забезпечує надання доступних та якісних медичних послуг, що негативно відбивається, насамперед, на незахищених, малозабезпечених верствах населення. Крім того, останнім часом спостерігаються такі негативні явища, як: продаж в аптеках фальсифікованих, неякісних лікарських препаратів; байдужість та грубе ставлення медичного персоналу до пацієнтів, що іноді призводить до лікарського недбальства та халатності. Звичайно, цим негативним явищам є певні пояснення: значне навантаження на медичний персонал, низький рівень заробітної плати, недостатнє державне фінансування тощо. Втім це не є виправданням, адже кожен медичний чи фармацевтичний працівник несе самостійну цивільну, а іноді й адміністративну чи кримінальну відповідальність за свої дії чи бездіяльність. Належна поведінка в сфері охорони здоров'я є запорукою належного забезпечення прав громадян в цій сфері. Держава в особі уповноважених органів має постійно забезпечувати належний рівень законності в цій сфері, що опосередковує потребу дослідження юридичної відповідальності.

Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин. Звільнення від юридичної відповідальності: правові підстави. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів. Цивільно-правова відповідальність у галузі охорони здоров'я. Адміністративна відповідальність медичних працівників. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників. Поняття та види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Підстави й умови відповідальності за неналежне надання медичної допомоги в Україні.

2. Специфіка кримінальної відповідальності медичних працівників в Україні.

3. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю громадянина при наданні медичної допомоги.

4. Дисциплінарна й матеріальна відповідальність медичних працівників.

5. Відповідальність пацієнта перед медичною установою.

Теми доповідей:

1. Альтернативне розв'язання медичних конфліктів; допомога незалежних громадських об'єднань; звернення до професійних медичних асоціацій.
2. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.
3. Юридична оцінка дефектів надання медичної допомоги.
4. Поняття та форми янтрогеній.

3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіти навичками аналізувати судову та позасудову форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.)

3.2. Складення графлогічної структури «Види форм захисту прав суб'єктів медичних правовідносин».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для

	подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dSPACE.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск.* № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 5

Тема: Правове регулювання трудової діяльності медичних працівників

Мета: З'ясування особливостей впорядкування трудової діяльності медичних працівників в Україні

Основні поняття: Трудовий договір та порядок його укладення. Підстави та порядок припинення трудового договору. Робочий час та його види.

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. **Організаційні заходи** (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення- Права й обов'язки працівників охорони здоров'я в Україні.

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Медична діяльність є не лише проявом дієвості системи охорони здоров'я. Вона також являється видом професійної трудової діяльності для медичних працівників. Визначення змісту і специфіки трудової функції лікаря є проблемою, яка охоплює правові засади реалізації лікарем права на працю. Для вирішення поставленої проблеми буде досліджено механізм правового регулювання трудової функції лікаря, через: норми права об'єднані у законах та підзаконних актах; юридичні факти, які впливають на визначення змісту трудової функції; суб'єктивні права та юридичні обов'язки лікаря і роботодавця; акти правореалізації. При цьому елементи механізму правового регулювання розглядатимуться паралельно стадіям правового регулювання. Специфіка професії опосередковує наявні особливості трудової діяльності медичних працівників, що потребує доктринального опрацювання.

Загальна характеристика трудового законодавства в медичній сфері. Трудовий договір та порядок його укладення. Підстави та порядок припинення трудового договору. Робочий час та його види. Час відпочинку. Нормування робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я. Оплата праці. Гарантії і компенсації. Підстави матеріальної відповідальності медичних

працівників. Трудова дисципліна та охорона праці співробітників медичних установ.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Особливості професійної підготовки медичних і фармацевтичних працівників в Україні. Допуск до професійної медичної діяльності в Україні.
2. Особливості правового регулювання праці працівників охорони здоров'я в Україні.
3. Лікарська помилка. Загальна характеристика
4. Права й обов'язки працівників охорони здоров'я в Україні.
5. Трудова дисципліна та охорона праці співробітників медичних установ

Теми доповідей:

1. Нормування робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я.
2. Характеристика матеріальної відповідальності медичних працівників.
3. Охорона праці співробітників медичних установ.

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати трудове законодавство в медичній сфері.)

3.2. Складення графлогічної структури «Ознаки міжнародного медичного права».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
-----	---

«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правове регулювання окремих видів медичної діяльності»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонova О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 6

Тема: **Правове регулювання окремих видів медичної діяльності**

Мета: опанування теоретичних знань, спрямованих на опрацювання правового регулювання окремих видів медичної діяльності

Основні поняття: первинна, вторинна та третинна медична допомога; вільний вибір лікаря первинної ланки;

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. **Організаційні заходи** (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. **Контроль опорного рівня знань**

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:
наголосити визначення або надати пояснення: Основні типи медичної допомоги.

2.2. **блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми**

Питання юридичного забезпечення медичної діяльності в останній час характеризуються підвищеною актуальністю. Соціально-економічні і політичні зміни, що відбуваються в сучасному суспільстві протягом останніх десятиліть, торкнулись і сфери охорони здоров'я громадян. Як звичні, давно відомі варіанти медичного втручання, так і нові досягнення медичної науки (трансплантологія, репродуктивні технології, клонування та ін.) все більше піддаються впливу правового регулювання Незважаючи на беззаперечну

важливість забезпечення належного рівня охорони здоров'я громадян в будь-якій державі, наразі в Україні все ще не врегульовано на законодавчому рівні розмежування понять «медичної допомоги» та «медичної послуги», не дивлячись на величезну кількість нормативно-правових актів, що раніше зачіпали це питання. Беручи до уваги важливість здоров'я як однієї з найважливіших цінностей людини, його охорона набуває все більшого значення в умовах сучасного цивілізованого суспільства. Загальна характеристика первинної медичної допомоги: поняття, принципи, значення. Правила надання первинної медичної допомоги за законодавством України. Правовий статус лікаря, який надає первинну медичну допомогу. Законодавче забезпечення вільного вибору лікаря 8 первинної ланки. Декларація про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу: поняття, порядок заповнення та подання. Припинення або тимчасове призупинення дії Декларації. Загальна характеристика первинної медичної допомоги: поняття, принципи, значення. Загальна характеристика вторинної медичної допомоги: поняття, принципи, значення. Загальна характеристика третинної медичної допомоги: поняття, принципи, значення. Загальна характеристика екстреної медичної допомоги: поняття, принципи, значення. Загальна характеристика медичної реабілітації: поняття, принципи, значення. Загальна характеристика надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини: поняття, принципи, значення

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Вибір лікаря: процедурно-інституційний аспект.
2. Первинна медична допомога: поняття, принципи, значення.
3. Вторинна медична допомога: поняття, принципи, значення.
4. Екстренна медична допомога: поняття, принципи, значення.

Теми доповідей:

1. Правовий статус лікаря, який надає первинну медичну допомогу.
2. Умови медичної реабілітації.
3. Надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати міжнародні акти у сфері охорони здоров'я та прав людини, які містять обов'язкові до виконання норми і принципи.)

3.2. Складення графлогічної структури «Принципи надання третинної медичної допомоги».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжук М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».

2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>

5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 7

Тема: Правовий порядок захисту населення від інфекційних хвороб

Мета: з'ясування правового регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб з акцентуванням уваги на питання правового статусу суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних і венеричних хвороб, а також правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.

Основні поняття: правове регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб.

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. *Організаційні заходи* (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення: Міжнародні стандарти у сфері громадського здоров'я. Роль і значення Угоди про асоціацію Україна-ЄС у сфері громадського здоров'я.

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Проблема забезпечення санітарно-епідеміологічних норм набуває все більшої актуальності в сучасному світі, зважаючи на поширення з геометричною прогресією небезпечних інфекційних захворювань, деякі з яких набувають масштабів пандемії, а тому можуть бути віднесені до глобальних проблем людства, пом'якшення або вирішення яких залежить від розроблення та впровадження оптимальної державної політики національними урядами, включаючи створення ефективної моделі правового регулювання та системи державного санітарно-епідеміологічного контролю. Епідемічна ситуація, яка складається на сьогодні в Україні, обумовлює необхідність здійснення наукових пошуків щодо визначення, законодавчого закріплення та вдосконалення механізму охорони населення від інфекційних хвороб, адже життя та здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю в державі. Вдала реалізація державної політики щодо охорони населення від інфекційних хвороб можлива лише за наявності чітко визначеного механізму охорони населення від інфекційних хвороб та взаємодії його елементів. Загальна характеристика правового регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних і венеричних хвороб. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні. Боротьба з туберкульозом: правові аспекти. Особливості соціально-правового захисту осіб, інфікованих ВІЛ чи осіб, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ. Право громадського здоров'я: поняття, принципи та основні моделі. Правове регулювання громадського здоров'я. Конституційні засади і межі права громадського здоров'я. Концепція розвитку громадського здоров'я за законодавством України. Міжнародні стандарти у сфері громадського здоров'я. Роль і значення Угоди про асоціацію Україна-ЄС у сфері громадського здоров'я.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Загальна характеристика правового регулювання у сфері охорони здоров'я щодо захисту населення від інфекційних хвороб.
2. Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин в умовах лікування інфекційних і венеричних хвороб.
3. Правове регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні.
4. Право громадського здоров'я: поняття, принципи та основні моделі.

Теми доповідей:

- 1 Боротьба з туберкульозом: правові аспекти.

- 2 Особливості соціально-правового захисту осіб, інфікованих ВІЛ чи осіб, які страждають на хворобу, зумовлену ВІЛ.
- 3 Правове регулювання громадського здоров'я.
- 4 Конституційні засади і межі права громадського здоров'я.

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати стан правового регулювання проведення профілактичних щеплень в Україні ,розвиток міжнародних стандартів у сфері громадського здоров'я.)

3.2. Складення графлогічної структури «Моделі громадського здоров'я».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях,

	але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правові та організаційні основи охорони материнства і дитинства.»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 8

Тема: **Правові та організаційні основи охорони материнства і дитинства**

Мета: з'ясування організаційно-правових засад охорони материнства і дитинства з акцентуванням уваги на питаннях сімейної медицини та функціонування амбулаторії загальної практики .

Основні поняття: засади правового регулювання охорони материнства і дитинства, правове регулювання сімейної медицини

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. *Організаційні заходи* (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:
наголосити визначення або надати пояснення: Конвенція про охорону материнства

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Протягом останніх десятиліть істотно зменшилася чисельність населення України, що свідчить про наявність глибокої демографічної кризи, в якій перебуває наша держава. Відсутність відповідної державної політики може призвести до зупинки соціально-економічного розвитку України та зниження стану її національної безпеки. Зважаючи на це, одним із стратегічних загальнонаціональних пріоритетів нашої держави має стати вироблення дієвого механізму охорони захисту дитинства та материнства, стимулювання народжуваності, збереження репродуктивного здоров'я нації як невід'ємної умови належного функціонування сфери національної безпеки. У ст. 3 Конституції України проголошується, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визначаються в Україні найвищою цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Тому основні права й свободи не тільки визнаються державою, але й захищаються як необхідна умова її існування. Забезпечення прав і свобод людини – це створення умов для здійснення прав і свобод людини. Воно включає такі три елементи державної діяльності: сприяння для здійснення прав і свобод людини; охорона прав і свобод людини; захист прав і свобод людини (відновлення порушення правомірного стану. Притягнення порушників до кримінальної відповідальності). Стосовно соціальних прав жінок слід

ззначити, що загалом розуміння соціальних прав у Конституції України пов'язане з концепцією соціальної держави.

Організаційні та правові основи охорони материнства і дитинства. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Конвенція про охорону материнства. Загальна характеристика сімейної медицини. Законодавче забезпечення сімейної медицини. Правовий статус амбулаторії загальної практики. Правовий статус сімейного лікаря.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Загальна характеристика правового регулювання у сфері охорони материнства і дитинства.
2. Правовий статус лікарів сімейної практики та амбулаторії загальної практики.
3. Міжнародні стандарти у сфері охорони материнства і дитинства.

Теми доповідей:

1. Міжнародна практика впорядкування питань охорони материнства і дитинства.
2. Європейський досвід регулювання роботи лікарів сімейної практики та амбулаторії загальної практики.
3. *Формування професійних вмінь, навичок*(оволодіти навичками аналізувати розвиток сімейної медицини в Україні.)

3.2. Складення графлогічної структури «Міжнародні стандарти у сфері охорони материнства і дитинства».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу,
-----	--

	проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правовий порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.
2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.
3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.
4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf
5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 9

Тема: Правовий порядок трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини

Мета: з'ясування здійснення досліджень правового регулювання трансплантації в Україні з акцентуванням уваги на питаннях трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини.

Основні поняття: Трансплантація. Правовий статус суб'єктів трансплантації. Права реципієнта;

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. *Організаційні заходи* (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:
наголосити визначення або надати пояснення: Трансплантації. Правовий аспект застосування анатомічних матеріалів померлих осіб.

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Пріоритетом державної політики сталого розвитку України є захищеність прав і свобод людини і громадянина. Узгоджені заходи медичної, правової та соціальної сфери забезпечують реалізацію захисту життєво важливих прав людини від впливу реальних та потенційних загроз. Сфера охорони здоров'я є

парадигмою, що пов'язує всі країни світу, закріплюється в міжнародних стандартах та відображується у різних правових системах та законодавстві. Невідповідність законодавства у сфері охорони здоров'я сучасним викликам, наявність криміногенних реальних та потенційних загроз, які пов'язані з незаконним комерційним інтересом, корупцією, шахрайством, створюють підґрунтя для розвитку протиправної торгівлі анатомічними матеріалами людини. Актуальність теми є незаперечною, адже торгівля органами і тканинами людини заборонена у всьому світі. ове регулювання трансплантації в Україні. Поняття трансплантації. Положення про торгівлю живими органами. Умови та порядок взяття гомотрансплантантів у живих донорів. Види донорства. Права реципієнта. Правовий аспект застосування анатомічних матеріалів померлих осіб. Особливості отримання і використання деяких видів анатомічних матеріалів. Відповідальність за порушення законодавства про трансплантації.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Загальна характеристика правового регулювання трнсплантації.
2. Правовий статус суб'єктів трансплантації. Права реципієнта.
3. Правове регулювання отримання і використання деяких видів анатомічних матеріалів
4. Юридична відповідальність за порушення законодавства про трансплантацію.

Теми доповідей:

- 1 Боротьба з торгівлею живими органами: правові аспекти.
- 2.Особливості соціально-правового захисту осіб, що є реципієнтами.
- 3.Правове регулювання громадського здоров'я.
- 4.Конституційні засади і межі права громадського здоров'я.

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати розвиток законодавства, яким врегульовано умови трансплатації в Україні.)

3.2. Складення графлогічної структури «Права реципієнта».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правове регулювання психіатричної допомоги.»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонов О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Практичне заняття № 10

Тема: **Правове регулювання психіатричної допомоги**

Мета: з'ясування досліджень правового регулювання психіатричної допомоги щодо заходів профілактики і лікування хронічного алкоголізму, наркоманії та інших соціально небезпечних захворювань, а також окреслення правового забезпечення галузі психіатрії в Україні

Основні поняття: Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні.

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. *Організаційні заходи* (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення: Загальна характеристика правового забезпечення галузі психіатрії в Україні

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Охорона психічного здоров'я населення є одним із найважливіших та актуальних завдань будь-якої держави. Успішне її виконання багато в чому зумовлює подальший поступальний розвиток відповідної країни. Навпаки, відсутність належної уваги до зазначеної проблеми породжує значні економічні й соціальні проблеми. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), близько 340 млн. людей у світі страждають від депресії, 45 млн. – від шизофренії, 29 млн. – від недоумства. Усі вони потребують психіатричної допомоги, яка нерідко може бути надана тільки в стаціонарних умовах. Пацієнти в цьому випадку мають комплекс прав і свобод, установлених як міжнародним правом, так і національним законодавством, спрямованих на забезпечення їхньої людської гідності, недискримінації та інтеграції в суспільство. Комплексний характер завдань з охорони психічного здоров'я зумовлює доцільність інтеграції в її рамках зусиль різних елементів механізму державного управління, розроблення міжвідомчих підходів до їх вирішення, залучення в ці процеси представників приватного сектора. Правове регулювання здійснення спеціальних заходів профілактики і лікування хронічного алкоголізму, наркоманії та інших соціально небезпечних захворювань. Державна політика боротьби з тютюнопалінням в Україні. Загальна характеристика правового забезпечення галузі психіатрії в Україні. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні. Особливості надання психіатричної допомоги у примусовому порядку. Правовий статус особи, якій надається психіатрична допомога. Правовий статус медичного працівника при наданні психіатричної допомоги. Біоетичні основи надання психіатричної допомоги.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Загальна характеристика правового регулювання галузі психіатрії в Україні.
2. Види та порядок надання психіатричної допомоги в Україні.
3. Особливості надання психіатричної допомоги у примусовому порядку.
4. Правове регулювання профілактики соціально небезпечних захворювань.

Теми доповідей:

1. Правовий статус особи, якій надається психіатрична допомога.
2. Правовий статус медичного працівника при наданні психіатричної допомоги.
3. Біоетичні основи надання психіатричної допомоги

3. Формування професійних вмінь, навичок(оволодіти навичками аналізувати біоетичні основи надання психіатричної допомоги.)

3.2. Складення графлогічної структури «Види психіатричної допомоги в Україні».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);
«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками

	самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).
--	--

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: «Правове регулювання паліативної допомоги. Організаційно-правове функціонування хоспісів.»

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Тема: Правове регулювання паліативної допомоги. Організаційно-правове функціонування хоспісів

Мета: з'ясування стану правового регулювання надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні

Основні поняття: Паліативна, хоспісна допомога;

Обладнання: Професійні алгоритми, структурно-логічні схеми, таблиці, муляжі, відеоматеріали, ситуаційні задачі.

План: 1. *Організаційні заходи* (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).

2. Контроль опорного рівня знань

2.1. Фронтальне опитування знань термінології з теми:

наголосити визначення або надати пояснення: Паліативна, хоспісна допомога.

2.2. блок-схема з теми як перелік дидактичних одиниць теми

Починаючи з другої половини 20-го століття, створення та розвиток системи або служби паліативної і хоспісної допомоги населенню стає однією з важливих медико-соціальних та гуманітарних проблем урядів і суспільства у більшості розвинених країн світу. Ця проблема рік від року набуває все більшої актуальності, що зумовлено низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників: демографічних, медичних, соціально-економічних, політичних, морально-етичних тощо. За оцінками експертів, щороку у світі, приблизно, від 26,8 млн. до 40 млн. пацієнтів потребують паліативної допомоги. На відміну від традиційної медицини, що орієнтована на одужання пацієнта або досягнення стійкої ремісії, інноваційний вид медичної допомоги – паліативної допомоги має на меті, у першу чергу, покращити якість життя пацієнтів, які потребують її та членів їх сімей або законних представників. Право на та рівний доступ до служб повинен бути гарантований населенню в усіх країнах, і не має створювати непомірні фінансові труднощі. Тому дана тема є актуальною та необхідною для вивчення.

Загальна характеристика правового забезпечення галузі паліативної та хоспісної допомоги в Україні. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги. Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні. Організаційно-правові засади створення і функціонування закладів, у яких надається паліативна та хоспісна допомога. Правовий статус особи, якій надається паліативна та хоспісна допомога в Україні. Правовий статус медичного працівника при наданні паліативної та хоспісної допомоги. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.

2.3. Перелік питань для перевірки базових знань за темою заняття.

1. Загальна характеристика правового регулювання галузі паліативної та хоспісної допомоги в Україні.

2. Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні.

3. Правове регулювання статусу медичного працівника при наданні паліативної та хоспісної допомоги.

4. Особливості обігу лікарських засобів при наданні паліативної і хоспісної допомоги.

Теми доповідей:

1. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги.

2. Порядок надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні.

3. **Формування професійних вмінь, навичок**(оволодіти навичками аналізувати стан правового регулювання надання паліативної та хоспісної допомоги в Україні.)

3.2. Складення графлогічної структури «Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної та хоспісної допомоги».

3.3. Критерії оцінювання

При оцінюванні засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою («2», «3», «4», «5»).

Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі, тестів
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Виставляється здобувачу який систематично працював протягом семінару, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для формування особистості, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності – високий (творчий);
«4»	Виставляється здобувачу, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності – достатній (конструктивно-варіативний);

«3»	Виставляється здобувачу, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності – середній (репродуктивний);
«2»	Виставляється здобувачу, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності – низький (рецептивно-продуктивний).

4. Підбиття підсумків:

Наприкінці заняття виставляється та наголошується загальна оцінка за підсумком теоретичних знань та практичних навичок з теми з подальшою фіксацією у електронному журналі.

Наголошується тема наступного заняття: Залік

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Медичне право України: / підручник за заг. ред. Харитонова О.І., Булеца С.Б., Стеценко С.Г., Майданник Р.А., Сенюта І.Я., Триньова Я.О., Менжул М.В., Львів, 2021 р. 720 с.

2. Медичне право України: навчальний посіб. І.В. Чеховська. Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Вороненко Ю.В., Радиш Я.Ф. Історія виникнення, становлення і розвитку правового регулювання медичної діяльності на теренах України. *Український медичний часопис*. 2007. № 1 (57). С. 45-49.

2. Гладун З. Медичне право – комплексна галузь права України. *Право України*. 2007. № 4. С. 100-105.

3. Грін О.О. Загальне медичне право. Навчальний посібник. Альбом схем. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 2017. 208 с.

4. Губанова О.В. Медичне право – в системі права: погляд на проблему. *Форум права*. 2016. №4. С. 101-106. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11822/1/Gubanova_101-106.pdf

5. Сенюта І.Я. Стандарти у сфері охорони здоров'я як джерело правовідносин у сфері на дання медичної допомоги. *Медичне право. Спеціальний випуск*. № 3. 2017.

Електронні інформаційні ресурси

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет».

2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0248-95#Text>

5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>